Ч. 232 Неділя 13 (25) жовтня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє за зложенєм оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостввах на провинциї

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

З Ради державної.

На вчерашнім засїданю Палати послів предложило правительство проект закона о продажи недвижимої власности державної, знаходячої ся в посїданю адміністрациї войскової і що-до ужитя узисканих з продажи гроший. Після того предложеня мінїстер скарбу єсть уповажнений в роках 1897, 1898 і 1899 продати того рода предмети не переходячі оцїнкової вартости 25.000 зр. за один предмет аж до загальної суми 500.000 зр., а обтяжити їх аж до суми 300.000 зр.

Пос. Гаве інтерпелював президента мінїстрів в справі борби економічної против Нїмцїв на Мораві. — Пос. Чайковский зложив мандат члена комісиї господарскої.

Дальша нарада над законом о свойщинї.

Опісля вела ся дальша дебата над законом о свойщинї іменно над §. 2, котрий ухвалено з поправками Ґеца і Пініньского. Всї инші поправки відкинено. — Дальше вела ся дебата над §§. 3 і 4. Пос. Ґаґенгофер противив ся тому, щоби правительство платило громадам міским відшкодованє, бо то обтяжалоби буджет і довелоби до підвисшеня податків. — Пос. Функе поставив поправку, щоби громади перед принятєм кого небудь до своєї звязи, повідомляли перед тим ту громаду, до котрої той чоловік перед тим належав. — Пос. Бик поставив знову поправку стилїстичну. — Пос. Кафтан заявив, що посли з Праги суть за законом, мимо того, що він накладає на місто нові тягари, а то длятого, що закон сей усуває дотеперішну несправедливість. По сїм ухвалено §. 3. Дальше ухвалено, що засиджене право свойщини вигасає до двох лїт по покиненю громади. Наконець ухвалено §. 4 з поправками Пініньского і Ґеца.

Пос. Шнайдер інтерпелював президента мінїстрів, чи правительство схоче взяти в оборону австрийского підданого Ґрека, перебуваючого у Візельбурґскім комітатї на Угорщинї против самоволї угорских властий. — Пос. Криніцкий поставив пильне внесене в справі помочи для погорільцїв Нараєва. Внесене передано комісиї буджетовій. — На тім закінчено засїданє а слїдуюче назначено на понедїлок.

З комісиї буджетової.

Комісия буджетова залагодила роздїли: „Заряд довгу державного“, „недвижиме майно державне“, „мита“, „уряди значкові“ і „портова служба санїтарна“.

При роздїлї „заряд довгу державного“ заявив мінїстер фінансів др. Білїньский, що оба правительства думають зложити в австро-угорскім банку з 80 до 90 мілїонів золота, а за то пустити в хід банкноти по 10 корон (5 зр.). Над справою пущеня в хід цертифікатів, опертих на сріблї не застановляли ся ще доси оба правительства; скоро однакож дотичне жаданє буде поставлене, готов мінїстер порозуміти ся в сїй справі з угорским правительством.

Що-до мит, то сказав др. Білїньский, що скоро знайде ся якийсь специяльний дохід, котрий би заступив доходи держави з мит, то можна буде тогди подумати над їх знесенєм.

При роздїлї „портова і морска служба санїтарна“ промавляв мінїстер торговлї др. Ґлянц і висказав бажанє, щоби Палата як найскорше залагодила предложений правительством проєкт закона о належитостях портових. Закон той мусить бути ухвалений в однаковім змістї в парляментах обох половин держави і рівночасно увійти в житє. — Дальше доказував мінїстер, як користний вплив зробило підвисшенє запомоги державної для маринарки торговельної. До року підвисшила ся та маринарка о 14 пароходів о змістї 18.000 тон, так що наша маринарка торговельна єсть тепер що-до якости далеко лїпша. Межи Триєстом а північною Америкою заведено правильну комунїкацию корабельну, а внаслїдок того поліпшили ся шанси австрийского вивозу до Америки.

Перегляд політичний.

У Відни відбула ся вчера нарада властителїв більшої посїлости з долїшної Австриї, на котрій ухвалено без взгляду на переконаня полїтичні утворити окремий клюб для оборони своїх інтересів

З нагоди виборів на Угорщинї проявили ся в кількох округах грізні розрухи, так, що жандармерия мусїла аж стріляти, в Ердекер зранено тяжко 12 людий а 18 легко, одну 16-лїтну дївчину убито. Товпа селян хотїла напасти на постерунок жандармерії, але войско тому перешкодило. Селяни виступають грізно против лїберальних кандидатів.

В Петербурзї розійшла ся чутка, що мінїстром справ заграничних має стати российский амбасадор в Льондонї бар. Шталь. Цар мав в Бальмораль кілька разів заявити, що хоче мати Шталя при собі.

В парискпх кругах дипльоматичних приписують стрічи царя з цїсарем нїмецким велике значінє для справи всхідної. Уважають за

2)

КЛОПОТИ САВЧИХИ.

ОПОВІДАНЄ З МАЛОМІСКОГО ЖИТЯ.

Написав

ОСИП МАКОВЕЙ.

(Дальше).

Іде Савчиха з тою думкою до дому, аж здибує дяка з передміскої церкви. Не старий ще той дяк, що лиш недавно прийшов зі Львова, де в самім сьв. Юрі вчив ся на дяка. Дуже він розумний дяк; і голос у него красний і таки вчений, правду сказавши; як Дутчиха написав до суду скаргу на Вороначку, що єї остатними словами на містї зганьбила, то Дутчиха в суді виграла. Отже просить єго Савчиха до себе, перечитати сьвідоцтво.

Приходять обоє до хати; Савка спить на „банкбетли“ — випив уже дещо — а слуга дїти бавить. Михася десь нема.

— Іди, Ганко, до кухнї, я вже сама забавлю дитину — приказує Савчиха старій слузї.

Слуга виходить, а Савчиха тоді виймає сьвідоцтво і подає дякови. Дяк читає, читає...

— А що? — каже — сьвідоцтво добре! до школи приймуть. Чому би не мали приймити? Мій брат не мав лїпшого тай єго приймили.

— А ваш брат в котрій клясї?

— Сже до пятої піде. Знаєте, що би я вам порадив? Возьміть ви мого брата, най троха Михася привчить, буде певнїйше. Дасьте єму риньский два тай привчить хлопця.

Ся думка сподобала ся Савчисї так, що она зараз таки замовила дякового брата, щоби приходив учити Михася. А ще й успокоїла єї та думка так, що она кромі жалю до тїтчиного сина Миколи, не чула нїчого злого, тілько саме вдоволенє. Що більше, такий важний намір навів єї на думку, що годї тепер пестити Михася, а треба до него добре взяти ся, щоби не пустував і з татом по ярмарках не ходив, тілько вчив ся. Лише десь там на днї серця у Савчихи сидїла приспана сильною волею туга, котра все будила ся на думку про розлуку з Михасем.

Дяк відійшов, а Савчиха нагодувала дїти і стала варити воду, щоби запарити січку для худоби та дещо приготовити также для сїмох штук великих, товстих безрог, котрі, не знаючи своєї сумної долї, спокійно вилежували ся на соломі в хлївци зараз за хатою та тілько від часу до часу тяжко відсапували або рохкали. Упоравшись з худобою, Савчиха вернула в хату і сїла на лавку біля дитини. Страх хотїло ся їй з ким побалакати про Михася, набрати певности відчеуя, що єї намір добрий, але не було з ким. Савка спав твердо на банкбетли, зовсїм не перечуваючи, що з єго сином задумує жінка вробити.

Сидїла так Савчиха з добру хвилю, аж поки єї лють взяла на чоловіка. Він спить, а ту она рішає долю дитини!...

— Стасьо, ану збуди тата! — попросила она сина, бо сама чогось не хотїла будити.

Стасьо, хлопець жвавий, приступив до батька, взяв за плече і став термосити єго з усеї сили. „Тату, стапьте! а що будете в ночи робити? миши лапати?“ — Але тато не збудив ся, тілько захрапів сильнїйше. Тоді хлопчина потермосив єго ще сильнїйше, ще й за вуса потягнув. Савка захрапів ще раз і отворив очи.

— А то ти, ледащо! — скрикнув він, але без гнїву в голосї. — Татови спати не даєш? — питав ся він, підводячи ся помалу з лавки.

— Ой тату, як від вас горівку чути! — скривив ся хлопець.

— Не горівку, дурню — поправив батько — тілько вино, бо я горівки не пю.

— Все одно! відповів хлопець.

— Не все одно — відрізав батько — бо горівка танша і єї хлопи пють, а вино дорожше і тілько пани єго пють. Шукай но ти, Стасьо, в моїм „іберцїгері“ в кишенї; там щось найдеш.

Стасьо на вискоки вхопив іберцїгер і з кишенї виняв цукорки. Савка був у незлім гуморі і тому жінка відізвала ся:

— Може би ти, Петре, дечого з'їв? Вепровину маю добру.

— Не хочу — відповів Савка сухо.

— Адже ти нинї нїчого не їв! — падькала ся жінка

річ певну, що держави европейскі згодили ся вже на то, щоби з одної сторони забезпечити Туреччині status quo, з другої же стреміти до заведеня в цілій турецкій державі нормальних відносин і до забезпеченя християн.

Новинки.

Львів дня 24 жовтня 1896.

— Найдост. Архікнязь Людвик Віктор, протектор австрийского товариства „Червоного хреста", прибув в середу пополудни блискавичним поїздом з Мостиск до Кракова. На двірци, на виразне бажане Найдост. Архікнязя, не було нїякого урядового принятя. Появила ся лише депутация філії „Червоного хреста", зложена з президента дра Вайгля і п. Винкентия Еминовича. В розмові з дром Вайглем обіцяв Найд. Архікнязь, що приїде осібно до Кракова, щоби звізитувати заведене „Червоного хреста". Відтак від'їхав Архікнязь повозом до Кобержина під Краковом в відвідини до гр. Сальма, свого бувшого ад'ютанта, що тепер там служить при полку драґонів і вернув вечером назад до міста, а в ночи від'їхав до Берна.

— Нова читальня „Просьвіти" отворила ся — як нам пишуть — дня 19-го с. м. в Сороцку, скалатского повіта. На отворене зібрало ся около 60 селян та жінок. Прибули також господарі з сусідних сіл. З місцевої інтелїґенциї явили ся гр. М. Баворовский, о. М. Лужницкий і учитель Буковский, а з околиці о. Л. Лужницкий з Тернополя, о. Купчиньский з Білковець та о. Яворский з Главча. Збори відкрив о. Яворский, почім вибрано предсідателем зборів ґр. Баворовского. Членів вписало ся того дня 43, між ними 9 жінок. До видїлу увійшли: О. М. Лужницкий яко голова, ґр. М. Баворовский яко заступник голови, дальше учитель Буковский яко секретар, ч. О. Сагайдак яко касиєр, Гуйка яко бібліотекар, а В. Свистун і М. Граб яко видїлові. Збори відбули ся поважно, а на лицях присутних відбивало ся заінтересоване і радість з почину доброго дїла. Щасть Воже!

— За убийство вітця ставав вчера перед львівским судом присяжних молодий селянин Дмитро Кулишин з Добросина коло Жовкви. Справа була така: Дмитро Кулишин оженив ся перед трема роками і мешкав разом з жінкою у своїх родичів. Обоє жили в згоді і щасливо, коли нараз жінка Дмитра покинула єго і вернула до своїх родичів. На просьби мужа вернула до него, але не хотіла виявити причини, чому утїкла. Повтаряло ся то кілька разів. Одного разу сказала жінка Дмитрови, що утїкає від него лише тому, бо єго отець переслїдує єї своєю любовю. Дмитро робив вітцю докори за те, але то нічого не помагало і коли в день злочину вернув до дому та довідав ся, що жінка знов утїкла з тої причини, розпочав з вітцем сварку, з чого прийшло до бійки і він ударив вітця так сильно збанком по голові, що той за кілька хвиль помер. — Суд по переведеній розправі, увзглядняючи лагодячі обставини, увільнив Дмитра Кулишина від злочину убийства, а засудив єго за провину против безпечности на 5 місяців строгого арешту.

— Скритоубийство. Минувшого понедїлка убили двірскі паробки в Суківци коло Лютовиск управителя дібр Казимира Обминьского. Всї засїли ся на него при дорозї і коли він вечером, не надїючи ся нападу, вертав до дому, кинули ся на него і по короткій боротьбі положили трупом. Причиною убийства мала бути месть. Убитий полишив жінку.

— Зміна розкладу їзди. Ц. к. Дирекция зелїзниць державних оповіщує, що з днем 1 падолиста с. р. заводить ся замість дотеперішного новий розклад їзди поїздів на шляхах: Львів-Підволочиска-Волочиска і Красне-Броди-Радивилів. Ті зміни будуть подані в нашій часописи в своїм часї в рубрицї „Рух поїздів".

— Повени. Після послїдних вістий з Целовця повиливали ріки в Каринтиї і залили величезні простори землї. Зелїзниця в долинї Гайля іде тепер через озеро. В Триєстї дня 20-го с. м. море знов залило берег. Филї вислупили попад портові вали і дістали ся на низше положені улиці. Комунїкация була якийсь час перервана, а магазини і склади потерпіли значно. В Горициї і Градисцї прибули ріки а особливо Соча. Води тої ріки піднесли ся так значно, що дійшли до долїшного берега зелїзничого моста і підмили високе на 10 метрів лїве вязане того моста. Рівночасно ушкодила вода в кількох місцях гати. В Італії прибула вода в Тибрі і грозить великою повенею. Король оглядав загрожені місця. З північної Італії доносять, що там вилили ріки Адиґа під Вероною, Талїяменто в Удіне і Рено в Феррарі. В Петербурзї вода в ріцї Неві так піднесла ся, що побоюють ся заливу міста, а в Парижи в Секвані стан води такий високий, що не можуть по ній їздити пароходи, бо не помістились би під мостовим луком.

— Шкірка з серни. До жида Мендля Ґольденберґа в Чорнавцї прийшов в недїлю Дьордій Лотоцкий і хотів продати шкіру з серни. Ґольденберґ пізнав, що шкіра походить з одної крадежи і заявив Лотоцкому виразно, що мусить се подати до відомости жандармериї. Але се зовсїм не настрашило Лотоцкого, бо він не лише готов був до крадїжи, але і до убийства. Тож не богато надумуючись, заявив Ґольденберґови, що коли донесе о всїм жандармериї, то єго убє. Жид видко перепудив ся такого відважного чоловіка і попросив жандармерию о єго арештоване. Лотоцкого відставлено вже до черновецкого суду.

— Зловлені. Перед кількома роками украдено в Люблинї властителеви одного тамошного готелю 17.000 рублїв в заставних листах і 8.000 рублїв в векслях. Злодіїв тоді не зловлено. Аж тепер льондоньска полїция вислїдила головного виновника крадежи, Мошка Сухоровского і видала єго в руки росийских властий. Єго спільника вислїджено також за границею, але гроший не найдено нї при нїм нї при Сухоровскім.

— Перо причиною смерти. В одній будапештеньскій школї промисловій бавив ся ученик Антін Шварц сталевим пером і з неосторожности вбив собі єго в живіт так глубоко, що перо в тїлї застрягло. Тяжко раненого хлопця відвезено зараз на клїніку, де лїкарі перо вийняли, але кров вскорі заказила ся і хлопець в страшних муках до кількох годин помер.

— Добродушний бурмістр. В Німеччинї переїзджав один князь через своє мале князївство і заїхав також до малого місточка. Очевидно устроєно в єго честь велику параду, фестин і пир. Підчас пиру повинен був після всяких правил бурмістр виголосити якусь промову в честь князя. Але добродушному бурмістрови якось не приходило нїчо на гадку. Аж вкінци єго сусїд єму шепнув, що бурмістр повинен піднести добре жниво сегорічне, що край взагалї дуже щасливий і се все завдячує князеви. Бурмістр встав з поважною міною і сказав: Мої панове, ячмінь сего року удав ся. (Славно! загули присутні.) Так єсть, мої панове, ячмінь дуже добре удав ся. (Славно! і веселість. Мала павза). Також картофлї добре удали ся. (Ґрімке славно!) А що картофлї добре удали ся, то взиваю вас кликнути в честь князя: Наш князь нехай жиє!"

— 75.000 корон виносить головна виграна великої Інсбруцкої льотериї і буде виплачена готівкою по відтягненю 20 прц. Тягнене відбуде ся 7-го падолиста.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і виховане.

Добрі ради.

Шукайте щастя!

— Що про пискову і ратичну заразу. В одній з львівских ґазет радить якийсь дописуватель з провінциї, щоби товаринї давати сїрки а тим охоронить ся єї від зарази, і на доказ того подає за примір свою худобу, котра — як він каже — мимо того, що ходила з зараженою худобою, не заразила ся. Хочемо вірити, що не заразила ся, але від того певно не охоронила єї сїрка, хиба просто лиш якийсь случай. Сїрка як не завадить так і не поможе; те річ певна, бо то вже випрактикували не лиш не такі господарі як в нашій монархії так і за

— Ну, що тобі за кривда, що я нїчого не їм? — боронив ся пан Петро.

Савчиха знала з досьвіду, що до їди не вміє чоловіка намовити, отже, подумавши хвильку, почала говорити про студентів.

— Студенти приїхали зі Львова і з Перемишля, так „файно" сьпівають....

Савка мовчав і позівав.

— Аж приємно слухати — говорила Савчиха помалу, вижидаючи, чи чоловік сам не здогадає ся, до чого она річ веде. А коли той мовчав, она відразу сказала: — Я думаю Михася посилати до Львова до школи.

— Що? — спитав Савка, не довіряючи.

— До лацїньских шкіл буду посилати.

— Кого?

— Ну, адже не тебе, тілько Михася.

— Михася? — повторив Савка помалу, помахав головою і рішучо сказав: — Нї! того не буде!

— А чомуж нї? — плаксивим голосом спитала Савчиха.

— Єго дїдо і тато були різники і він мусить бути. Всї ми не вміли анї читати анї писати, а якось нам жило ся, а він же й якусь школу скінчив! До різництва цїкавий, вже і порося купити потрафить... нї, жінко, я не позволю!

— Коли я так хочу! — відповіла жінка рішучо.

— Ти собі хоч чи не хоч, а я не позволю! То вже моя в тім голова...

— Побачимо! — закінчила жінка розмову і вийшла з хати, дуже розсерджена.

II.

Того дня, коли Савчиха рішила долю дитини, єї син Михась не перечував нїчого злого. Побігавши по містї, віднайшов свого тїтечного брата, Андруся Дутку, і оба разом пішли до тїтки Стороньскої на передмістє, бо у неї були дуже добрі яблока в городї. Тїтка приняла хлопцїв пирогами і сметаною і пустила їх в город; тілько просила, аби гіля не ломили. І були би собі хлопцї добре погуляли по городї, але на біду застали там пана Миколу Стороньского, тїтчиного сина, як читав якусь книжку. Прийшли до него оба; хотїли єго поцїлувати в руку, але він не дав ся. Погладив лише обох хлопцїв по лици і відізвав ся до Михася:

— Чую, що твоя мама хоче тебе післати до Львова до школи?

Михась здивував ся: — Я ще о тім, каже, не чув.

— Була нинї мама в мене і питала ся, як би то зробити.

— Я не піду до Львова! — сказав хлопець твердо.

— Чому нї?

— Бо там бють.

— Хто тобі казав таке?

— Я вже знаю.

— А ти, Андрусю, до Львова пішов би? — спитав ся Микола другого хлопця.

— Пішов би, вуйцю, та нема за що — відповів Андрусь тай притім і почервонїв ся і засумував ся.

— Ти вже ту скінчив школу? — спитав ся ще Стороньский.

— Скінчив.

— Ідїть же собі нарвати яблок, тілько гіля не ломіть — закінчив вуйко розмову з сестрінками.

Хлопцї відійшли, та вже не такі веселі, як прийшли, а Стороньский подав ся у хату. Приходить, а там Христина Дутчиха і батько і мати.

— Як ся маєте, пане професор? — привитала ся Дутчиха — що ви ще й тепер з книжками возите ся? ще вам мало?

— Така вже моя доля.

І обоє подали собі руки і поцїлували ся в уста, не так, як Савчиха, що не знає до людий слова промовити, але так, як між панами водить ся. Бо Дутчиха, хоч і бідна, але гонір чоловікови вміє віддати тай таки, нїгде правди дїти, і чоловіка має розумнїйшого. При войску був фірером, а тепер до читальнї належить і ґазети читає.

Пішла розмова довга о всїм: і чому пан Микола Стороньский не ласкавий вайти в гостї до Дутчихи — вже би она єго вміла приймити! — і чому єго в містї взагалї не видати? Тепер би пора єму вже жінки шукати, а най-

границею, а також і ветеринарі. За то знає ся на певно, що ся зараза переносить ся дуже легко на здорову худобу і длятого не треба спускати ся на сїрку, але пильно стерегти того, щоби здорова худоба не сходила ся з зараженою. Пискова і ратична зараза може н. пр. слиною причепити ся до жолобів, а від ратиць перейти на обірник, дорогу або пасовиско, де ходить заражена худобина; она може чепити ся всїляких знарядів господарских, одежи людий, що ходять коло зараженої худоби, перейти на другі зьвірята як н. пр. на коти і пси а ті можуть занести єї на сусїдні обійстя і т. д. Длятого перша і найважнійша річ в тім, щоби не давати ширити ся заразї, скоро она де вибухне. Треба отже бути дуже осторожним і не спускати ся на сїрку, бо опісля може байдужний і необачний господар пошкодити не лиш собі але й цїлій громадї, ба й цїлій околици. А ся зараза робить страшенну шкоду. В 1892 р. заслабло було на ту заразу в Нїмеччинї в 24.806 громадах а на 105.929 обійстях аж 4,153 519 штук товарини. Кілько вийшло з того шкоди і страти, можна собі легко погадати.

— Хоронїть сади від зазимчаків! Зазимчаком зве ся маленький мотиль, котрого усїльниця робить на весну дуже велику шкоду по садах, бо під'їдає всї цьвітові пупінки на деревинї. Той метелик появляє ся при кінци жовтня і в падолистї, а его самичка, котра не може лїтати, вилазить на дерева, лїзе аж на самі галузки з пупінками цьвітовими і тут складає 300 до 400 дрібоньких зеленавих ячок, з котрих на весну вилазять усїльницї, зразу сиваві, відтак синяво-зелені, на голові чорні, ще пізнійше чистійше зелені з білою чертою на хребтї, а коли доростуть, бувають до півтретя центиметра довгі, жовтаво-зелені, з зеленою головкою і темнійшою біло обведеною чертою на хребтї. Під конець мая спускають ся они на тоненькій паутинцї з дерева на землю і куклять ся в ній. — Найважнійша тепер річ в тім, щоби самички того метелика не пустити на дерево і виловити їх. В тій цїли обвязує ся пнї дерев на метер або півтора високо від землї паперовими поясами, намащеними лицким клием т. зв. брумата. Як робить ся той клий, ми вже давнійше о тім писали; тут скажемо ще, що можна зробити такий клий з 56 ґрамів білої живицї, 35 ґрамів смальцю і 33 ґрамів ріпакового олїю. Ту мішанину треба осторожно варити па грани доти, доки аж не зробить ся одностайна густа маса. Тою масою намащує ся досить грубо паперові пояси і привязує ся їх нитками доокола дерева. На ті пояси ловлять ся самички зазимчаків і другі комахи, а під папером знаходять ся часто ще й инші шкідники, котрі при здойманю поясів можна убивати. Пояси ті треба відновляти що дві або три недїлї.

— Добрий і здоровий хлїб можна випікати з 83 частий житної муки і 17 частий муки з гороху, або з 80 частий житної муки і 20 частий муки з бобу. У нас біднїйші люди домішують дуже часто до хлїба варених фасоль, однакож хлїб той не есть анї смачний анї здоровий головно для того, що до него входять цїлі зерна фасолї разом з лупиною. Для того, коли хто хоче домішувати фасолї до хлїба, повинен єї по звареню насамперед розтерти в макітрі і перепустити через сито, щоби віддїлити від неї лупину. Так само треба зробити і з горохом та бобом, з котрих трудно змолоти муку. Загалом можна сказати, що до хлїба з житної муки треба домішувати більше менше четвертину гороху, бобу або фасолї. Можна також домішувати сочевицї, а хлїб такий має бути дуже смачний і держить ся довго сьвіжим.

— Тростинову плетїнку на кріслах можна очистити і надати їй білий вигляд в той спосіб, що робить ся мішанину з нафти і простого мила, до котрої додає ся ще трохи хльорового вапна. Тою мішаниною миє ся добре плетїнку а відтак ополікує ся єї ще чистою теплою водою.

Переписка зі всїми і для всїх.

М. М. в Л.: Крім того, що ми Вам вже порадили на слиноток, більше не можемо порадити. Що рада була добра, видите вже з того, що й лїкар на ню згодив ся. Однакож не гадайте, що недуга мусить зараз по приміненю якогось средства уступити. Треба бути терпеливим і уживати довше приписаних лїків. Недуги лекше набавити ся як єї позбути ся. Декотрі недуги мають то до себе, що й лїкар не може відняти їх рукою; треба довшого часу на їх вилїчене. О скілько ми могли вирозуміти з Вашого письма, то у Вас есть якесь запалене, здаєсь т. зв. болонок слизових в ротї, треба отже против того радити, а то може лиш якийсь лїкар. Шукайте поради може у львівских лїкарів, а поки що, робіть так, як ми Вам радили. Коли уважаєте по собі якийсь розстрій нервовий, то пробуйте натирати карк і шию, плечі і груди водою, постепенно перший раз теплою, відтак лїтною, дальше холодною, а опісля вже коли тїло навикне зовсїм студеною. — *А. Б в Рос.:* Найпростїйша і найкоротша дорога: напишіть до книгарнї Ставропигійской у Львові, ул. Руска ч. 5 і до книгарнї польской ул. Валова ч. 2 ріг площи Марияцкої) і кажіть прислати собі спис нот до танців, які хочете мати, а з него виберіть, що Вам потреба і кажіть собі прислати. — *К. М. в Ч.:* Правда. Слово „парогон“ ново утворене. Але, бачите, жива мова мусить творити собі нові слова. Старі Славяне, а опісля і Русини не знали богато таких річий, які маємо нинї, треба нераз послугувати ся чужими словами, от як н. пр.: телеґраф, телефон і т. д. Але коли можна утворити якесь своє слово і в дусї своєї мови, котре би зовсїм вірно віддавало поняте чогось, то чому его не утворити і не уживати. Коли скажу: „кітлик дестиляцийний“, то зрозуміє то лиш більше образований чоловік; але коли скажу: „кітлик до гоненя пари“, то зрозуміє то і менше образований. А слово „парогон“ не лиш відповідає зовсїм понятю гоненя пари з чогось, але й утворене в дусї нашої мови (порівнайте слово „вітрогон“, „макогон“ і т. д.). З него можна дуже добре утворити і дальші слова, відповідаючі так само дуже добре понятю річи н. пр. „парогóнити (на голос на склад „го“ — парогó-нити; порівнайте слово „верховодити“). Слово „парогонити“ стане далеко скорше зрозумілим, як слово „дестилювати“, а так само яснїйше поняте дадуть слова „парогонена вода“ як слова „дестилювана вода“. Треба лиш, щоби ті слова війшли в уживане і ми до них привикли. Атже чоловік і в нових чоботах ходить як не своїми ногами, але скоро розходить ся, то они станують ему вигідні. Годї ходити босо зі страху перед новими чобітьми або позичати чужих.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 24 жовтня. Італїяньский амбасадор Ніґра зложив вчера подяку Є. Вел. Цїсареви в імени короля Гумберта за ту делїкатну чемність, що австро-угорска ескадра, зложена з трох великих кораблїв на приказ Монарха ескортувала італїяньский корабель „Савоя“, на котрім їхав італїяньский наслїдник престола з своєю судженою, чорногорскою княжною Оленою.

Берно 24 жовтня. На швайцарскій верховинї упав великий снїг.

Рим 24 жовтня. Король, королева і наслїдник престола окружені цїлим двором принимали ґратуляциї мінїстрів, президиї обох палат парляменту і послів, а король відповідаючи на подану сенатом і палатою послів адресу подякував за докази любови народу для династиї і зазначив, що его безустанним змаганем есть зробити вітчину великою, могучою і щасливою. Связь, яку заключає наслїдник престола, дає запоруку, що й его наслїдники будуть одушевлені тою самою гадкою. Італїя з Чорногорою сполучить ся в любови для вітчини.

Рим 24 жовтня. Король зробив візиту князеви чорногорскому. Коли король, наслїдник престола і княгиня Олена появили ся на улици, нарід зробив їм велику овацию. Король дарував велику суму гроший для бідних.

Льондон 24 жовтня. Двох Хінцїв зловило тут хіньского ученого дра Сун-Ят-Сен, котрий мусїв втечи зі своєї вітчини задля того, що его підозрівано о заговір против хіньского цїсаря, і завели до хіньскої амбасади, де его арештовано. Льорд Сельсбері вислав тогди остре письмо до амбасади з протестом против такого поступованя і дра Суна пущено зараз на волю.

лїпша була би таки бурмистрова панна Ольга. Там, правда, у бурмистра дїтий щось з дванайцятеро, ба, але які маєтки! і млин і поле і будинки які! На всї дїти стане! А стара Староньска того слухає тай тільки усьміхає ся — така рада! Єї син може вже таку богатску доньку брати! А відтак зручно зводить Дутчиха розмову на школярів і незамітно, здалека закидає щось про Михася і свого Андруся. Микола Стороньский сидить і тілько усьміхає ся; здогадує ся, до чого сестра річ веде.

— Маєте ви, сестро, може сьвідоцтво Андруся при собі? — питає ся нараз, аби помогти сестрі в розмові.

— Та десь ту маю — відповідає Христина і шукає сьвідоцтва так, як би не була певна, що его взяла; але таки находить его.

Пан Микола Стороньский читає сьвідоцтво і каже, що добре. А Дутчисї то страх подобає ся!

— А я — каже — і шинок професорам не носила і на вино їх не просила, так як Улан, а от сьвідоцтво добре.

— Так уже Бог дав — каже стара Стороньска. — Або я за своїм носила? І сама не знаю, як він ті школи скінчив.

— Коби то менї Бог таке дав — вітхає важко Дутчиха.

— Посилайте і ви! — радить коротко старий Стороньский, що читає якусь книжку від сина тай не рад тому, що ему перебивають. Тілько тої вільної хвилї, що в недїлю, тай то перебивають.

— Та я би тото страх як хотїла, коли нема за що! — відповідає мати Андруся.

А „пан“ Микола Стороньский слухає того тай думає.

— Може би Андруся до бурси приймили? — каже. — Сьвідоцтво має добре.

Лице Дутчихи проясню є ся, як сонце. Она присїдає ся близше до Миколи і давай его випитувати, як то з тою бурсою, чи би сина цїлком даром приймили, чи треба доплачувати — все випитала ся до чиста, бо розумна була жінка і знала, як і що. Стало на тім, що Микола Стороньский має написати просьбу до заряду бурси о приняте Андруся Дутки коли можна за дармо, а як нї, то за малою доплатою.

— Ви у Львові маєте знайомих панів, то вже якось зробите! правда, пане професор?

А „пан професор“ на то: „буду старати ся“ — каже. І Дутчисї поки-що більше нїчого не треба; она така щаслива і рада, як би єї хто на сто коний всадив. А що єї найбільше тїшить, то се, що буде могла сестрі Касюни похвалити ся і своїм Андрусем; не лиш єї Михась піде до „лацїньских“ шкіл, але й Андрусь. Андрусеве сьвідоцтво добре, не таке, як Михасеве, его приймуть до бурси а там уже — Боже поможи! — якось то буде.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.